

Verslag Netwerkdagen Leeuwarden

Datum
19 en 20 november 2015

Locatie
Leeuwarden

Datum verslag
4 december 2015

Dag 1: Opening Netwerkdagen

Axel Weggelaar heet de aanwezigen van harte welkom in Leeuwarden. Hij benadrukt dat hij het erg leuk vindt om weer terug te zijn want 9 jaar geleden waren de Netwerkdagen ook in Leeuwarden. Axel introduceert de collega's van de gemeente Leeuwarden die alles in het werk hebben gesteld om deze Netwerkdagen tot een succes te maken. Deze collega's zijn: Claire de Jong, Wendy Scholten, Esther Holman, Andrea Duivesteijn en Willem Jan Borghardt. Zij komen wellicht wat 'verward' over maar dat komt omdat zij de afgelopen dagen hard gewerkt aan het opzetten van een crisishulpverlening voor vluchtelingen. Hiermee introduceert Axel ook meteen de twee onderwerpen waar het deze twee dagen over gaat namelijk: 'verwarde personen' en 'vluchtelingen en veiligheid'.

Burgemeester Crone

Burgemeester Crone gaat in op de onderwerpen die vandaag en morgen geagendeerd staat op de Netwerkdagen. Ten eerste over de 'verwarde personen'. Hij stelt dat er in principe capaciteit genoeg is voor deze mensen. Door de bezuinigingen moeten we eerst goed nagaan om hoeveel personen het concreet gaat. Dan kunnen we een gericht aanbod hiervoor doen. Hoeveel hebben we nodig en voor welke categorie personen. Deze discussie moet met de instellingen gevoerd worden. Daar is Leeuwarden nu mee bezig, meldt de burgemeester.

Foto 1: Oranjezaal Stadhuis Leeuwarden

De burgemeester geeft aan dat hij de voorzitter is van de G32. Dit is een zelfstandige club van alle G32 steden. Deze club kan goed gebruikt worden als denktank om de problematiek van de verwarde personen te bespreken. Daarna kan de G32 met de uitkomsten hiervan dit agenderen in de andere gremia als het Landelijk Overleg Veiligheid en Politie of de commissie Bestuur en Veiligheid van de VNG.

Ten aanzien van het tweede onderwerp van de Netwerkdagen 'Vluchtelingen en Veiligheid' meldt de burgemeester dat er 2 opvanglocaties in Leeuwarden zijn voor in totaal 600 vluchtelingen. In Grouw zitten daarnaast nog eens 200 mensen. Voor het draagvlak is er een openbare bijeenkomst geweest die goed is verlopen. Ook de tegenstanders hebben het woord gehad. Wat opvalt is dat er veel vrijwilligers beschikbaar zijn om te helpen bij de opvang en dat is hartverwarmend.

Burgemeester Crone vertelt vervolgens in welke zaal we ons op dit moment bevinden: de Oranjezaal. Dit is de oude raadzaal. Op de muren zijn alle koningen en koninginnen geschilderd tot en met Juliana. Boven de schouw hangt een portret van prinses Maria Louise van Hessen-Kassel (1688-1765), zij is de Friese tak van de koninklijke familie.

Tot slot nodigt de burgemeester alle aanwezigen uit om Leeuwarden in 2018 te bezoeken want dat is Leeuwarden culturele hoofdstad van Europa.

Sjef Czyzewski, lid van aanjaagteam 'Verwarde personen'

Dit najaar is vanuit het Rijk een aanjaagteam 'Verwarde personen' geïnstalleerd. Dit aanjaagteam staat onder leiding van Liesbeth Spies, de burgemeester van Alphen aan de Rijn. Vanuit de GGZ zit Sjef Czyzewski in het aanjaagteam. Hij is tevens voorzitter van de Raad van Bestuur van een grote GGZ organisatie, de Antesgroep. Hij geeft een inleiding op het onderwerp 'Verwarde personen' onder de titel: 'Zichtbaar in de samenleving, onzichtbaar in het zorgstelsel'.

Foto 2: vraag uit de zaal

Foto 3: Sjef Czyzewski

Sjef Czyzewski ziet dat in het algemeen de regels verstart zijn en de improvisatieruimte verkleind. Het aanjaagteam moet hier iets aan gaan doen. Hij laat vervolgens een paar beelden zien uit de geschiedenis van Rotterdam. In de begintijd van de haven kwamen veel

landarbeiders uit heel Nederland. Er was veel laaggeschoold werk te doen. Door de industrialisering, automatisering etc. zijn vele werknemers werkloos geworden. Via de piramide van Criens laat hij het verband zien tussen psychische gezondheid en sociaal economische bevolkingsopbouw. De kans op een psychologische aandoening is 1,5 keer groter voor mensen met een lage opleiding en 3,5 keer groter voor mensen die werkloos/arbeidsongeschikt zijn.

Daarnaast is het opgroeiproces van kinderen belangrijk. Bijna alle stoornissen worden aangelegd in de periode vanaf de prenatale fase tot het 27ste levensjaar. Soms komen de stoornissen naar boven, maar dat is niet altijd het geval. De discussie was altijd of het nature of nurture was, nu zegt men dat het 'nurturing nature' is.

Op een vraag uit de zaal over de bezuinigingen meldt dat Sjef Czyzewski dat de huidige problematiek niet alleen een geldkwestie is. Wel leggen de bezuinigingen iets bloot, maar dat hadden we ook al eerder kunnen aanpakken.

Het is belangrijk dat de G32 steden vanuit de werkelijkheid laten zien hoe problematiek opgelost kan worden. Hierbij is het hebben van werk zo belangrijk, want dan hebben mensen met een beperking minder zorg nodig. Het is dan ook een slecht dat de wet sociale werkvoorziening is afgeschaft, vindt Sjef Czyzewski.

Uit het verhaal van Sjef Czyzewski blijkt dat de wijze hoe gecommuniceerd wordt met potentieel verwarde personen erg belangrijk kan zijn. Als voorbeeld gebruikt hij een cliënt die borderline heeft. Zij sticht brand in haar woning vanwege het feit dat zij na heel veel jaar weer geconfronteerd is geweest met haar zoon wat haar ontregelde en een brief kreeg over de WMO. Uit deze brief leidde zij af dat ze dakloos zou worden (wat niet het geval was). Vanwege het feit dat zij brand gesticht heeft en anderen in gevaar heeft gebracht, zit zij nu in detentie. Dat is totaal ongeschikt voor haar, maar blijkbaar is er geen andere oplossing op dit moment.

Een ander voorbeeld is Udo D, een ex-TBS-er, die onlangs in Leeuwarden een vrouw doodde. De vraag is nu of het systeem gefaald heeft, de samenwerking tussen de betrokken systemen gefaald heeft of dat er een gat tussen het strafrecht en BOPZ zit. Wat hieruit in ieder geval geleerd kan worden is dat een persoon zoals deze niet in de juiste hokjes past van de systemen. Wat nodig is, is veel discretionaire ruimte, vindt Sjef Czyzewski.

Wat ik nodig vind regionaal / gemeentelijk / wijksgewijs: 1. Binnengemeentelijke verkokering aanpakken: zorg, uitkeringen, schulden 2. Gemeente van herkomst regelt dat WWB en WMO-uitkering met de cliënt meegaat voor die termijn die nodig is om tot stabilisatie te komen. 3. Uitbreiding GGZ inzet dicht bij politie: beschikbaarheidsfuncties 4. Crisisbedden/'buffercapaciteit' (ZVW financiering): uitbreiden en als beschikbaarheidsfunctie 5. Beschermde woonvormen, dagelijkse begeleiding: uitbreiden 6. Preventie door interventiekracht organiseren tussen: Gemeente - Politie/Justitie – Woningcoöperaties - GGZ per gemeente/wijk: stabiliteit leefomgeving en snelle interventie/bijsturing 7. Discretionaire ruimte op de werkvloer van GGZ en van gemeenten 8. Voor de 'buitencategorie van verwarden': – Beveiligde omgeving voor langdurige behandeling – Beveiligde woon/leefomgeving	Antes
	Wat moet het worden? Life-time structurering (wonen, werken/dagbesteding, inkomen) bij: • Aangetaste autonomie • Beperkt behandel/herstelpotentieel • Verstandelijke beperking en psychiatrie Door: • Lichte behandeling + lichte begeleiding • Intensieve behandeling + intensieve begeleiding • (Intensieve) behandeling voor zover mogelijk, intensieve begeleiding + beveiliging – Inregelen tijdens detentie – Toezicht reclassering daarop afstemmen

Afbeelding 1: twee dia's uit presentatie Sjef Czyzewski

Paneldiscussie

Arjette de Pree van Pree Advies leidt de discussie tussen:

- Burgemeester Crone
- Sjef Czyzewski
- Gerard Veenstra, OM

Sjef Czyzewski constateert dat er soms een wereld van verschil is tussen de GGZ en het OM. Ze hebben een andere taal en blik. Gerard Veenstra vindt dat het strafrecht niet alle maatschappelijke problemen kan oplossen. Het strafrecht zou eerder moeten terugtreden, waarna de GGZ kan inspringen.

Sjef Czyzewski erkent dat er soms met mensen heen en weer gepingpong wordt. Er moet wat hem betreft goed gekeken worden naar het handelingsperspectief. Welke behandeling en hoe moet de bijvoorbeeld de beveiliging geregeld worden? Dat moet eerst gecreëerd worden. Systemen sluiten nog niet goed op elkaar aan. Eerst handelingsperspectief bieden en dan de systemen. Daarnaast moet er een variant komen op de long stay en moet men vaker herbeoordelen. Sommigen cliënten hebben baat bij afzondering, structuur, etc.

Burgemeester Crone vindt dat in het strafrecht de bewijslast lastig rond is te krijgen. Veel maatregelen kunnen preventief zijn en dan kan je bestuurlijk veel meer. De burgemeester heeft wel eens een kroeg gesloten omdat er aan een meisje van 14 alcohol werd geschonken. Verder is de burgemeester het niet met Sjef eens dat de decentralisaties meer verkokering heeft opgeleverd. Het is juist beter geworden nu de gemeente over veel meer gaat.

Vanuit de zaal wordt door gemeld dat het Veiligheidshuis Fryslân een handboek heeft waarbij alle partners het dossier volledig invullen. Deze analyse op de persoon én het probleem is belangrijk voor het plan van aanpak. Er zitten checks in dat er niks vergeten wordt. Er is een woud aan regels waarvan niet iedereen op de hoogte is. Alles wordt nagelopen welke interventie nodig is. Er is gedeeld eigenaarschap van het team van experts. Op basis hiervan kan een goed advies gegeven worden aan de driehoek. Of de

werkwijze werkt is nog niet duidelijk omdat het nu ontwikkeld wordt. We blijven onszelf wel vragen stellen. Dat dwingt tot een goede analyse.

In Deventer weten de partners zorg en veiligheid elkaar te vinden, maar soms kan een casus afglijden en dan geeft de GGZ niet thuis. Waar is de GGZ nu wel en niet van. Sjef antwoordt dat de GGZ soms ook grensverleggend moet durven zijn. Wat hebben we nodig, welke infrastructuur? Het is ook een kwestie van taakopvatting. Je moet elkaar uitdagen. Drang is nodig, want vrijwillig willen ze vaak niks. We moeten ook dingen kunnen forceren. Burgemeester Crone wil voldoende capaciteit en flexibelere inzet daarvan, meer ambulanter en meer van de lange adem/duur.

Foto 4: Arjette de Pree en het panel

Foto 5: zaal tijdens paneldiscussie

Men is het erover eens dat het soms ook over geld gaat, maar dat men beter over de schotten heen zou moeten kijken. Het is goed als de disciplines bij elkaar zitten. Wel zijn de verschillende schaalniveaus hierin lastig. Iedereen werkt vanuit zijn eigen schaalniveau wat niet op elkaar aansluit. Daarnaast is het lastig voor de gemeente die de regie heeft, maar niet het instrumentarium als het aankomt op doorzettingsmacht. Gerard Veenstra vindt dat goed als het OM vaker zich verplaatst in de positie van de burgemeester. Soms worden er wel dossiers aan de GGZ gegeven. Daarvoor is moed nodig en verantwoording nemen. We moeten op dit niveau vertrouwen hebben in elkaar. De burgemeester vult aan dat men ons ziet als één overheid. Het zou dus goed zijn als de gemeente over meerdere potten met geld zou kunnen gaan voor een goede behandeling van de juiste instanties. Er zou doorzettingsmacht moeten komen in de sociale sector. Sjef Czyzewski vindt inderdaad dat er lef nodig is. Er moeten grenzen overschreden worden. Zelf deelt hij regelmatig medische informatie met het OM.

Lastig is soms de acceptatie bij de buurtbewoners dat meer cliënten in de buurt terecht komen. Dat kan leiden tot heftige buurtbijeenkomsten. Toch zijn het vaak spookverhalen. We moeten de buurt garanties geven en dat ze het kunnen toetsen. Doen wat je belooft. Meer ambulante zorg de wijk insturen. Overleg met de buurt is belangrijk. Er moet over vertrouwd kunnen worden dat het veilige punten worden en geen overlast.

Een interessante invalshoek is de brandweerorganisatie. De brandweer komt namelijk altijd. Een dergelijke functie zou goed zijn in de wijk. Dit is een goed voorbeeld voor het aanjaagteam. Nu kan een crisisteam van de GGZ niet zomaar ingevlogen worden, maar dat zou wel een goed idee kunnen zijn.

Presentatie AVE model

Na de lunch presenteerden Ellen de Bruin (sociaal domein) en Willem Jan Borghardt (veiligheidsdomein) het AVE (Aanpak Voorkoming Escalatie) model. Dit model is ontworpen analoog aan de GRIP-structuur uit het fysieke veiligheidsdomein, maar wordt in dit verband gebruikt bij sociale incidenten. Het geeft vier fases weer waarin er duidelijkheid over verantwoordelijkheden wordt gegeven. Zie hieronder de twee hoogste fases: 3 en 4.

Afbeelding 2: twee dia's uit de presentatie AVE

Foto 6: presentatie AVE-model

Excursies

De deelnemers hadden twee keuzes voor een excursie. De ene helft ging naar de PI Leeuwarden en de andere helft naar Fier. In de PI kregen de deelnemers een presentatie over een nieuw project (afkomstig uit Engeland) hoe het contact tussen de gedetineerden en hun kinderen binnen de PI vorm kan krijgen. In Fier, het opvanghuis voor vrouwen in het kader van eerwraak, mensenhandel, kindermishandeling en huiselijk geweld, gingen de deelnemers in kleine groepjes in gesprek met vrouwen die daar werden opgevangen.

Dag 2: Opening

Axel Weggelaar heet de aanwezigen voor de tweede dag hartelijk welkom. Axel somt wat tradities op die deze netwerkdagen hebben:

- voor degenen die de avond gebleven zijn, is de tweede dag altijd wat zwaarder;
- één iemand krijgt ieder jaar een glas wijn over zich heen;
- ieder jaar met de netwerkdagen zijn we in een andere stad. De vraag is in welke stad zullen we ons volgend jaar bevinden. Welke steden hebben interesse?
- We hebben het op de netwerkdagen altijd over veiligheid. Zo ook deze dag waar we het gaan hebben over vluchtelingen en veiligheid.

Burgemeester Kompier, gemeente Vlagtwedde (Ter Apel)

De gemeente Vlagtwedde heeft samen met het COA een filmpje gemaakt over de samenleving in relatie tot de centra voor asielzoekers in Ter Apel. Het filmpje maakt duidelijk dat er bewoners zijn die bedenkingen hebben die vooral gelegen zijn in de subjectieve veiligheid. Er is een bewonerscommissie die de brug moet slaan tussen het azc en het dorp. Dat functioneert goed. Bewoners, de wijkagent en andere partners bespreken hier diverse zaken die met het azc van doen hebben. Uit het filmpje blijkt ook hoe vrijwilligers zich inzetten en hoe een azc de lokale economie stimuleert. De lokale supermarkt profiteert, maar ook vele bewoners die werk gevonden hebben bij en rondom het azc.

Foto 7: burgemeester Kompier

Foto 8: deelnemers in de zaal

De burgemeester geeft aan dat zij, in tegenstelling tot de aankondiging op het programma, zich niet bewust van veiligheidsproblematiek. In Ter Apel is men gewend geraakt aan asielzoekers. Mede door de bewonerscommissie is het in goede banen geleid. Je moet voorkomen dat er angsten gaan leven die er niet zijn. Daarnaast is het ook verstandig om onderwijs en welzijnsinstellingen te betrekken. Zij kunnen al heel wat betekenen voor de asielzoekers. Toch werd er nadat er zoveel vluchtelingen Nederland in kwamen door bewoners een Burgerpreventieteam opgericht. De burgemeester heeft toen direct bewust geïnvesteerd om met hen in gesprek te gaan en dat hielp.

Daarnaast is de burgemeester geconfronteerd geweest met alleenstaande minderjarigen die van plan waren in een demonstratie naar het dorp te lopen. Dit had men via het COA

en de politie in de gaten gekregen. We zijn direct met de jongens in gesprek gegaan. Wat bleek, het eten was niet lekker en men wilde nieuwe kleding, praktische problemen dus. Feitelijk niet veel aan de hand. Je moet ook rekening houden dat het pubers zijn. Zij zijn sneller geïrriteerd. Uit ervaring weet de burgemeester dat opstootjes vaak betrekking hebben op alleenstaande minderjarige asielzoekers. Het gaat bijvoorbeeld om wie er aan de beurt is met tafeltennis, of van wie de Red Bull is, etc. Probeer het klein te houden. De burgemeester geeft twee aandachtspunten:

1. Jeugdzorg aan boord halen bij het COA.
 2. Rol van de wijkagent. Cruciaal voor het herkennen en signaleren van onrust.
- Vaak is de lijn van een wijkagent naar de burgemeester lang, maar die moet korter.

Vraag uit de zaal: er is een grote stroom van vluchtelingen naar Ter Apel. Ter Apel is echter moeilijk bereikbaar. In Emmen krijgt men hierdoor wel eens problemen omdat het de laatste treinstop heeft. De burgemeester antwoordt dat door extra bussen in te zetten het probleem snel opgelost was. Overigens wordt de uitstroom vanuit Ter Apel allemaal geregeld.

Dirk van Laar, COA

Dirk van Laar van het bureau Veiligheid van het COA vertelt dat het COA eerst in 1994 begon. De eerste insteek toen was om voor de asielzoekers te zorgen. Dat bleek al snel niet te werken en ging men van zorgen naar gidsen.

Het COA is ook verantwoordelijk voor de handhaving van de veiligheid in de opvanglocaties. Wat het COA ziet is dat de cijfers van onveiligheid niet perse omhoog gaan bij een azc. De COA medewerker zijn de oren en ogen van de locatie. Maar ook de rol van de wijkagent is heel belangrijk. De rol van de gemeente is om met de bewoners in gesprek te gaan zoals burgemeester Kompier dat doet. Vroegtijdig anticiperen door een gemeente is belangrijk. De problemen in een azc draaien veelal niet om geloofstegenstellingen. Een azc is gemeenschap waar diverse problemen ontstaan. Die problemen krijg je ook als je Amsterdammers en Rotterdammers bij elkaar zet. Het gaat veel meer om basale dingen als voedsel, roken, tafeltennis, etc.

Foto 9: Dirk van Laar

Foto 10: deelnemers in de zaal

Vraag uit de zaal: toch waren er wel problemen als het gaat om pesten tegen homoseksuelen. Dirk van Laar antwoordt dat dat klopt, maar dan helpt het COA hen naar de juiste instanties. Het is waar dat de verdraagzaamheid minder is op de locaties, maar dat is normaal als zoveel mensen op één locatie verblijven.

Vraag uit de zaal: het draagvlak voor opvang wordt minder als blijkt dat velen geen politieke vluchtelingen zijn. Dirk van Laar antwoordt dat het COA momenteel hard werkt aan de screening hiervan. Er zijn achterstanden ontstaan. Wordt aan gewerkt en het wordt nu al beter.

Vaak ziet het COA dat de bewoners meer open worden na de komst van vluchtelingen. Er zijn veel vrijwilligers die in goede banen moeten worden geleid. Wie coördineert de vrijwilligers? Dat is een taak van de gemeente, maar ook het Rode Kruis heeft hier een taak. Ook zijn er economische voordelen, zoals burgemeester Kompier dat al aangaf. Verder worden er allerlei lessen gegeven als bijvoorbeeld taal- en naailessen. Als de asielzoekers weggaan, vindt men het ook jammer.

Opmerking uit de zaal: in Amersfoort hadden de woonwagenbewoners veel bezwaren tegen de komst van asielzoekers. Dit beeld veranderde toen zij uitgenodigd werden om eens een kijkje te komen nemen.

Ten aanzien van het feit of jihadisten in de asielstroom zitten? Dat is nog niet aangetoond. Jihadisten kiezen er waarschijnlijk ook niet voor om in een asielprocedure te gaan zitten. Zij willen niet opvallen en al hun gegevens bij de IND neerleggen. Zodra er een verdenking is wordt dit neergelegd bij de locatiemanager en de politie.

Ook bij politieke en/of media aandacht is het devies om het COA hiervoor in te schakelen. Er moet een realistisch beeld geschetst worden zonder dat er aan bangmakerij gedaan wordt. Bureau Veiligheid van het COA kan ook hiervoor ingeschakeld worden.

Discussietafels

Tijdens de pauze kregen de deelnemers per groepje een discussiepunt. Deze discussiepunten worden hieronder kort behandeld.

Discussiepunt 1: Bij de komst van een opvanglocatie voor vluchtelingen in je stad, hebben vele bewoners bedenkingen. Zodra er een locatie in of bij een wijk is gevestigd, is het verstandig om de buurt betrokken te houden. Hoe betrek je de buurt bij de opvanglocatie voor vluchtelingen? Welke maatregelen kunnen getroffen worden? Noem je ervaringen en bedenk nieuwe opties.

Gedoe komt er toch. Als eerste goede afspraken maken met het COA. Zorg voor een actieve houding van de wijkagent en toezichthouders. Laat hen ook afspraken maken met het COA. Zorg ook dat je weet wat er speelt onder bewoners en ondernemers.

Bezwaar wordt geuit tegen het inlevingsvermogen van het COA richting de gemeente. Dirk van Laar antwoordt dat het COA niet bestaat. Het bestaat uit mensen die vaak aardig zijn maar er zijn soms ook lompe mensen tussen. Voor het COA is het vaak gesneden koek, maar voor een gemeente is het nieuw. Het COA moet daar rekening mee houden ook qua houding.

Zorg voor een goed voortraject tussen gemeente en COA. Bespreek wie waar de regie over heeft. Laat de beveiliging van het azc niet alleen binnen rondlopen maar laat ze ook eens door de buurt lopen zodat ze daar ook signalen op kunnen pikken zoals het ronselen van meisjes. Dat moet dan ook weer op het juiste punt gemeld worden.

Discussiepunt 2: De angst dat er tussen de vluchtelingen geradicaliseerde personen zitten is aanwezig, zeker na de gebeurtenissen in Parijs. Wat kan een gemeente met een opvanglocatie voor vluchtelingen binnen de gemeentegrenzen hier aan doen? Welke rol hebben andere partijen hierin?

Blijf communiceren met de bewoners. De media aandacht is vaak groter dan het probleem, het is nog niet aangetoond dat dit het geval is. Blijf het melden bij de politie. Ook de AIVD zal er een rol in hebben. Bespreek in ieder geval het vermoeden met de persoon in kwestie.

Discussiepunt 3: Het COA is verantwoordelijk voor de veiligheid in een azc. De gemeente is verantwoordelijk voor de veiligheid rondom een azc. Wat zijn de belangrijkste maatregelen die een gemeente dient te nemen om de veiligheid te garanderen. Welke maatregelen heeft uw gemeente genomen die het vermelden waard zijn voor andere gemeenten?

Welke veiligheid? Wat dan oplossen? Zorg voor een goede communicatie en een meldpunt. Neem het serieus en ga het gesprek aan. Zo was er een motorclub die de buurt mobiliseerde dat de buurt van de buurtbewoners is. De locatiemanager moet dit bij de politie melden. Uitwisseling gegevens. Wijkagent cruciaal.

Discussiepunt 4: Hoe lang kunnen gemeenten het nog opbrengen om als crisis noodopvang te fungeren. Dit qua organisatie, inzet medewerkers en financiën. Met andere woorden wat zijn goede alternatieven voor de crisisnoodopvang.

De crisisnoodopvang trok een zware wissel op de medewerkers van de afdeling OOV. Het kost veel capaciteit en ook geld. Beter is om een projectorganisatie hiervoor in te stellen die ingeroepen kan worden. Nu moet alles vanaf de basis nieuw bedacht worden.

Discussiepunt 5: Statushouders moeten nu in grote getale gehuisvest worden zodat de vluchtelingen kunnen doorstromen. Op welke wijze kunnen we de statushouders goed huisvesten en laten integreren (onderwijs, cultuur, arbeid, etc)?

Voorbeeld uit Amsterdam is dat veel Somalische statushouders (vooral mannen) zich gingen verzamelen in een park. Hier hingen ze de hele dag en deden niks behalve het leren bierdrinken. De bewoners vinden het veel vervelend. Visuele overlast. Stadsdeel moet dat oplossen vinden de bewoners. Taalachterstand en geen werk. Bij het ROC Amsterdam is een opleiding die dit soort statushouders perspectief biedt.

Laurens van der Varst, COT

Hoe voorkomen we nu gebeurtenissen zoals in Steenbergen waar men tijdens de informatieavond vooral elkaar uitschold en spreekkoren te horen waren, vraagt Laurens van der Varst zich af. Toch zijn er ook veel goede bijeenkomsten geweest, vindt hij.

Laurens meldt dat er kortgeleden een 'Handreiking verhoogde asielinstroom lokaal bestuur' door VNG, VenJ, NGB is uitgekomen. Hierin staat specifieke informatie, tips en aandachtspunten voor opvang en over veiligheid. Verder is er bij de VNG een Ondersteuningsteam Asielzoekers en Vergunninghouders (OTAV) beschikbaar voor gemeenten.

Laurens vindt het belangrijk dat eerst een goede diagnose van de situatie te maken, wat speelt er nu werkelijk in de gemeente. Om welke wijk gaat het, is daar al een voedingsbodem van onvrede, etc? Ook moet er in de voorbereiding verschillende scenario's doorgesproken worden.

Strategie: doelen, uitgangspunten en tijdlijn		Benutten scenario's OOV rond informatiemoment(en)
Doelen • Continuïteit van het democratisch proces • Beantwoorden van vragen en waar mogelijk wegnemen van (onnodige) zorgen • Een ordelijk verloop van de bijeenkomsten Uitgangspunten • Gelegenheid bieden aan voor- en tegenstanders om vragen te stellen en zorgen te benoemen • Optreden tegen strafbare feiten • ...	Strategische tijdlijn: bepalende momenten • Algemene informatiebijeenkomst • Inloopavond • Bijeenkomst(en) gemeenteraad • Besluitvorming • Start opvang • ...?	• Benut scenarios om met elkaar de wijze van optreden voor te bereiden • Voorbeelden van scenario's: – Meer bezoekers tijdens bijeenkomst dan verwacht – Protestgroep/luidruchtige insprekers/bezoekers 'van buiten' – Beledigende/discriminerende/racistische uitingen – Mogelijke komst notoire ordeverstoorers van buiten de gemeente – Verstoring informatiebijeenkomst – Openbare manifestatie buiten de locatie • Uitwerken en basisafspraken per scenario: • Leiding en coördinatie • Wie doet wat (gemeente, politie, beveiliging, COA) • Communicatie • Veiligheidsmaatregelen • Besluitvorming

Afbeelding 3: dia's uit de presentatie van het COT

Wat vooral belangrijk is tijdens de informatiebijeenkomst is dat de wijkbewoners serieus genomen willen worden. Je kunt hun zorgen overigens niet altijd wegpoetsen. Je moet juist de zorgen erkennen, niet wegwuiven.

Laurens vraagt zich af of een gemeente een plenaire of kleinschalig bijeenkomst moet organiseren? Hij vindt zelf de laatste beter. Daarnaast moet het gastvrijheid uitstralen. Gebruik statafels. Ga op een informatiebijeenkomst met de bewoners vooral in de randvoorwaarden van een azc want vaak is het besluit dat een azc komt al genomen door het college van B&W. Dat vergt leiderschap maar moet wel duidelijk zijn. De vraag aan de bewoners is dan waar het azc aan moet voldoen. Maak ook afspraken hoe je omgaat met discriminerende uitingen? Wie reageert waarop etc.

Op de sheet hieronder staan een aantal tips en lessen. Een andere tip is nog om bijvoorbeeld drie platforms te organiseren, één met maatschappelijke organisaties, één

met bewoners en één met ondernemers. Dan ben je op alle fronten goed op de hoogte en voorbereid.

Foto 11: Laurens van der Varst

Tips en lessen

- Houd oog voor het bijzondere: wat zijn bijzondere aspecten van de situatie?
- Maak (bestuurlijke) keuzes expliciet
- Herijk tussentijds de diagnose van de situatie (en bepaal of bijstelling van de aanpak nodig is)
- Benut scenario's om als bevoegd gezag vast te stellen wat de gewenste wijze van optreden is. Benut beleidsuitgangspunten en tolerantiegrenzen.
- Maak werkafspraken met locatiemanager COA, beveiliging en politie over handhaving en toezicht, alarmeren, omgang met incidenten.
- Blijf communiceren, wees transparant
- Bepaal –samen met bewoners/omwonenden– randvoorwaarden voor goede en veilige opvang

Afbeelding 4: dia uit de presentatie COT

Tot slot

Axel Weggelaar sluit de Netwerkdagen in Leeuwarden af met het bedanken van de collega's uit Leeuwarden en overhandigt hen een bos bloemen. Axel bedankt ook de deelnemers voor hun actieve inbreng en enthousiasme. Tot volgend jaar in een andere stad.

Foto 12: de organisatie van de Netwerkdagen Leeuwarden